

ÚRAD PODPREDESEDU VLÁDY SR
PRE INVESTÍCIE
A INFORMATIZÁCIU

**Správa o udržateľnosti pomocných profesií a krokoch k jej zvýšeniu,
obzvlášť v nadväznosti na projekty končiace v roku 2019**

február 2019

Obsah

Zoznam skratiek	3
I. Pomocné profesie - definícia a stručný opis národných projektov	4
II. Opatrenia / kroky na zabezpečenie udržateľnosti pomocných profesií	5

Zoznam skratiek

IA MPSVR	Implementačná agentúra Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR
KC	komunitné centrá
MRK	marginalizované rómske komunity
MŠ	materské školy
MŠVVaŠ	Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR
MV OP LZ	Monitorovací výbor pri operačnom programe Ľudské zdroje
MV SR	Ministerstvo vnútra SR
NFP	nenávratný finančný príspevok
NP	národný projekt
OP LZ	Operačný program Ľudské zdroje
PO	prioritná os
RO	riadiaci orgán
SO	sprostredkovateľský orgán
TP	terénna práca
TSP	terénna sociálna práca
ÚPPVII	Úrad podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu
ÚSVRK	Úrad splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity
ZŠ	základné školy
ŽoNFP	žiadosť o nenávratný finančný príspevok

I. Pomocné profesie - definícia a stručný opis národných projektov

Pod tzv. pomocnými (resp. pomáhajúcimi) profesiami sa rozumejú rôzne druhy terénnej a komunitnej sociálnej práce, t.j. činnosti pracovníkov komunitných centier, asistentov učiteľov v školách a materských školách, ako aj zdravotných osvetárov a miestnych občianskych poriadkových služieb (MOPS; bývalé rómske občianske hliadky) v obciach s prítomnosťou marginalizovaných rómskych komunít (MRK). Jednou z najdôležitejších úloh pomocných profesií je pozitívna zmena životných podmienok v rómskych komunitách.

V programovom období 2014 – 2020 sa väčšina pomocných profesií podporuje prostredníctvom nasledujúcich 6 veľkých národných projektov (NP) v rámci tzv. „take-away“ balíka (nástroj pomoci smerujúcej do 150 obcí s najviac marginalizovanými a najsegregovanejšími rómskymi osídleniami v SR). Realizácia týchto NP sa financuje z príslušných prioritných osí operačného programu „Ľudské zdroje“:

1. **„Podpora vybraných sociálnych služieb krízovej intervencie na komunitnej úrovni“**; prijímateľ: IA MPSVR; doba realizácie: október 2015 - september 2019; výška NFP: 20,9 mil. eur. Cieľom tohto NP je zlepšenie sociálnej situácie skupín sociálne vylúčených alebo ohrozených sociálnym vylúčením, resp. zvýšenie aktivity, zamestnateľnosti a zlepšenie možností vstupu na trh práce a integrácie do spoločnosti takýchto skupín obyvateľstva. Tento NP aktuálne podporuje 98 poskytovateľov vybraných sociálnych služieb, ktorí pomáhajú vyše 36 000 osobám v nepriaznivej sociálnej situácii.
2. **„Terénna sociálna práca v obciach I.“**; prijímateľ IA MPSVR; doba realizácie: október 2015 – september 2019; výška NFP: 29,3 mil. eur. Cieľom tohto NP zvýšenie účasti najviac znevýhodnených a ohrozených osôb v spoločnosti, vrátane účasti na trhu práce, zvýšenie kvality výkonu TSP prostredníctvom odborného vzdelávania a kontroly práce TSP a TP, zlepšenie dostupnosti a prístupu k poskytovaným službám, zvýšenie dostupnosti a zlepšenie prístupu k poskytovaným službám apod. Do tohto NP je aktuálne zapojených 233 subjektov, realizuje sa v 234 obciach a mestách a doteraz z neho profitovalo vyše 47 000 klientov.
3. **„Škola otvorená všetkým“**; prijímateľ: Metodicko-pedagogické centrum MŠVVAŠ; doba realizácie: február 2016 – november 2019; výška NFP: 29,8 mil. eur. Tento NP financuje z PO 1 OP ĽZ pedagogických asistentov v materských a základných školách, ktorí sa podieľajú na uplatňovaní tzv. modelu inkluzívneho vzdelávania v MŠ a ZŠ. Do projektu sa zapojilo 130 ZŠ a 50 MŠ.

4. **„Komunitné centrá v mestách a obciach s prítomnosťou MRK – I. Fáza“**; prijímateľ: Úrad splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity (ÚSVRK) / Ministerstvo vnútra SR; doba realizácie: január 2016 – december 2019; výška NFP: 18,6 mil. eur. Tento NP sa prevádzkovaním KC zameriava na podporu sociálnej inklúzie a pozitívnych zmien v obciach s prítomnosťou MRK, na zvyšovanie uplatnenia osôb na trhu práce a na osvetovú a preventívnu činnosť, a to pre rómskych aj nerómskych obyvateľov týchto obcí. Na zvýšenie kvality poskytovaných služieb NP zabezpečí vzdelávanie a metodické vedenie komunitných pracovníkov. V rámci prvej fázy projektu sa z plánovaného počtu 390 komunitných pracovníkov v 130 KC podarilo obsadiť 121 pozícií; ich služby má využiť 29 250 osôb z MRK.
5. **„Terénna sociálna práca a terénna práca v obciach s prítomnosťou MRK“**; prijímateľ: ÚSVRK; doba realizácie: január 2016 – december 2019; výška NFP: 26,5 mil. eur. Činnosti TSP a TP, ktoré sa vykonávajú v prirodzenom prostredí človeka (t.j. byt, komunita, voľné priestranstvo), sa zameriavajú na prevenciu sociálneho vylúčenia alebo jeho prehĺbovania, na uľahčovanie života, sprevádzanie v ťažkých životných situáciách, zmierňovanie dopadov zlej sociálnej situácie, resp. na zmierňovanie dôsledkov sociálneho vylúčenia a chudoby. Do NP bolo zaradených 150 obcí identifikovaných v indexe segregácie; plánovaný počet osôb z MRK využívajúcich služby TSP a TP zapojených do projektu je 80 000; z plánovaného počtu 656 TSP a TP sa do projektu zapojilo 459 osôb; plánovaný počet Rómov, ktorí sa zamestnali na pozíciách TSP a TP zapojených do projektu je 200.
6. **„Zdravé komunity 2A“**; prijímateľ: Ministerstvo zdravotníctva SR / príspevková organizácia „Zdravé regióny“; doba realizácie: január 2017 – december 2019; výška NFP: 11,2 mil. eur. Cieľom NP je podporiť prístup rómskej komunity k zdravotnej starostlivosti, zvyšovať povedomie o možnostiach zdravotnej starostlivosti a zodpovednosť členov komunity za vlastné zdravie, zlepšenie prístupu k zdravotnej starostlivosti, zvýšenie účasti na preventívnych prehliadkach a povinnom očkovaní, zvýšenie zdravotnej gramotnosti, štandardov hygieny bývania apod. Projekt sa realizuje prostredníctvom komunitných pracovníkov v oblasti zdravotnej výchovy, prevencie a osvetu (koordinátorov a asistentov osvetu zdravia).

II. Opatrenia / kroky na zabezpečenie udržateľnosti pomocných profesií

Ako vyplýva z vyššie uvedeného prehľadu, realizácia predmetných NP končí v roku 2019 a preto prvoradou prioritou bude zabezpečiť ich udržateľnosť po roku 2020. Napriek tomu, že príslušné RO a SO avizujú, že tieto projekty budú pokračovať, resp. že sa pripravujú ich druhé fázy, nedostatočná pripravenosť môže viesť k tomu, že sa bude opakovať stav z rokov 2015/2016, keď mnohé pomocné profesie „zanikli“ z dôvodu ukončenia projektov. Ak by došlo k podobnej situácii, boli by ohrozené pozície vyše 3 000 pracovníkov priamo v teréne a regiónoch, ktorých významnú časť tvoria pracovníci priamo z marginalizovaných komunít, resp. z najmenej rozvinutých okresov.

Aby sa predišlo takejto situácii, uznesenie vlády SR č. 525 z 20. novembra 2018 uložilo ÚPPVII nasledovné úlohy:

- 1) zriadiť medzirezortnú pracovnú skupinu pre zabezpečenie udržateľnosti pomocných profesií financovaných z Európskych štrukturálnych a investičných fondov**
(úloha č. C.2.)
(termín: 30. novembra 2019)

Odpočet plnenia: Napriek vyššie uvedenému termínu bolo potrebné zriadiť medzirezortnú pracovnú skupinu skôr, stalo sa tak už na jej prvom zasadaní dňa 18. decembra 2018. Jej členmi sú zástupcovia ÚPPVII, ÚSVRK a príslušných RO a SO zodpovedných za predmetné NP, ako aj zástupkyňa príspevkovej organizácie MV SR Zdravé regióny. Táto skupina bude zasadať 1-krát mesačne a prostredníctvom nej sa bude monitorovať aj postup prípravy druhých fáz NP.

Úloha bola splnená.

- 2) predložiť na rokovanie vlády správu o udržateľnosti pomocných profesií a krokoch k jej zvýšeniu, obzvlášť v nadväznosti na projekty končiacie v roku 2019**
(úloha č. C.3.)
(termín: 28. februára 2019)

Odpočet plnenia: Na základe záverov a úloh, ktoré vyplynuli zo zasadania medzirezortnej pracovnej skupiny dňa 25. januára 2019, zástupcovia príslušných RO a SO zaslali ÚPPVII písomnú informáciu o stave prípravy pokračovania, resp. druhých fáz predmetných 6 NP. Uvedená informácia bola následne zapracovaná do tejto správy, a to nasledovne:

1. „Budovanie odborných kapacít na komunitnej úrovni“:

Dňa 21.2.2019 členovia a pozorovatelia Komisie pri MV pre OP IZ schválili projektový zámer NP „Budovanie odborných kapacít na komunitnej úrovni“, ktorý bude druhou fázou NP „Podpora vybraných sociálnych služieb krízovej intervencie na komunitnej úrovni“ uvedeného v kapitole I. Udržateľnosť pomocných profesií v tejto oblasti tak bude zabezpečená aj po roku 2019.

Kontrolný termín stavu prípravy NP: apríl 2019

2. „Podpora a zvýšenie kvality terénnej sociálnej práce“:

Dňa 21.2.2019 členovia a pozorovatelia Komisie pri MV pre OP IZ schválili projektový zámer NP „Podpora a zvýšenie kvality terénnej sociálnej práce“, ktorý bude druhou fázou NP „Terénna sociálna práca v obciach I.“ uvedeného v kapitole I. Udržateľnosť pomocných profesií v tejto oblasti tak bude zabezpečená aj po roku 2019.

Kontrolný termín stavu prípravy NP: apríl 2019

3. „Škola otvorená všetkým“:

V súvislosti s ukončením realizácie tohto NP v tomto roku MŠVVaŠ oslovilo Metodicko-pedagogické centrum (MPC) ako prijímateľa tohto NP s cieľom prerokovať tvorbu zámeru NP pre nový, nadväzujúci projekt. Úvodné stretnutie k možnosti realizácie NP za účasti generálnej riaditeľky MPC sa konalo dňa 24.1.2019, na ktorom obe strany prejavili záujem o podporu inkluzívneho vzdelávania formou NP. MPC sa zaviazalo predložiť do 28.2.2019 návrh zámeru nadväzujúceho NP, ktorý má byť nadstavbou k tomuto NP s využitím dobrej praxe a osvedčených postupov z tohto NP. MŠVVaŠ SR by chcelo začať realizovať nový NP k januáru 2020 s cieľom zabezpečiť kontinuitu aktivít.

Kontrolný termín schválenia zámeru NP: apríl/máj 2019 (v závislosti od termínu konania Komisie pri MV OP LZ pre prioritnú os 1)

4. „Komunitné centrá v mestách a obciach s prítomnosťou MRK – II.“:

Zámer národného projektu bol schválený 8.11.2018, predpoklad vyhlásenia písomného vyzvania na predkladanie ŽoNFP je marec 2019.

Kontrolný termín vyhlásenia písomného vyzvania na predloženie ŽoNFP: apríl 2019

5. „Terénna sociálna práca a terénna práca v obciach s prítomnosťou MRK – II.“:

Prvá verzia zámeru národného projektu bola zaslaná 23.1.2019, momentálne prebieha pripomienkovanie zo strany SO. Predpoklad schválenia zámeru NP na Komisii pri MV OP LZ PO 5 a 6 je marec 2019. Predpoklad vyhlásenia písomného vyzvania na predloženie ŽoNFP je 2.Q. 2019

Kontrolný termín schválenia zámeru NP: apríl 2019

6. „Zdravé komunity 2B“:

Prvá verzia zámeru národného projektu bola zaslaná 23.1.2019, momentálne prebieha pripomienkovanie zo strany SO. Predpoklad schválenia zámeru NP na Komisii pri MV OP LZ PO 5 a 6 je marec 2019. Predpoklad vyhlásenia písomného vyzvania na predloženie NP je 2.Q. 2019.

Kontrolný termín schválenia zámeru: apríl 2019

Záver:

Z uvedeného prehľadu je zrejmé, že druhé fázy všetkých 6 národných projektov sú v štádiu prípravy a do konca apríla, resp. mája 2019 sa predpokladá schválenie zámerov národných projektov. Týmto budú vytvorené predpoklady na vyhlásenie vyzvaní na predkladanie žiadostí o nenávratný finančný príspevok.

Stav prípravy príslušných národných projektov je predpokladom pre zabezpečenie udržateľnosti pomocných profesií aj po roku 2019.